

דעם רבינ'ס אעסיות

ספורי מעשיות
משנים קדמוניות מרבנו
הקדוש רבי נחמן מברסלב
זיע"א
המעשה עם הבחינות

מעשה י"ג
משבעה בעטלערס
(1)
גליון 83

שבת שלום קוראים יקרים

אשרינו מה טוב חלקנו, שאנו זוכים להתחיל את המעשה האחרון מהספורי מעשיות, "המעשה מהשבעה בעטלערס" ... "מי יפאר מי יספר מי יוכל להעריך מי יוכל לשער אפס קצה אחד מאלפי אלפים ורבי רבבות מהתנוצצות קצת רמזי פלאי פלאות מסודות נוראות ונשגבות מאד מאד של המעשה הנוראה הזאת אשר היא מלאה סודי סודות מתחלה ועד סוף, ומשפיל על דבר ימצא טוב התנוצצות איזה רמזים לפי ערכו" (רמזים שלאחר המעשה). ורבנו ז"ל הפליג במעלתה מאד מאד "ואמר שרשאין לסע לפראד ולכנס בבית הכנסת ולומר להשמש שיקבץ העולם לדרשה ולהכות על השלחן (כנהוג קדם הדרשה להשקט המית העם) ולספר להם זאת המעשה" (חיי מוהר"ן סג). כי עד כמה שקצת שערנו במח את גדלת הספורי מעשיות שמלאים סגלות ורפואות, ויש בהם סודות ורמזים ומוסר נפלא בכל דבור, כל שכן וכל שכן המעשה הנורא הזה, שלגלתו אין חקר, וידוע דברי רבנו הק' שאמר: "אלו לא ידעתי שום ענין אחר, כי אם זאת המעשה, הנה גם-כן חדוש גדול מאד!"

וחשוב להקדים בדברים אלו, כדי שידע לגשת אל המעשה כראוי, להבין שאנו עוסקים ביקר שביקרים, קדש הקדשים ממש, שמתוך שנכיר בערכו של האוצר שנמצא בידינו, גם נתחכם אל הדברים בפבוד הראוי להם, ונזכה ללמד מהם דרך ועצה טובה לעבודת ה' תבריך.

רבנו ז"ל מתחיל לספר את המעשה ואומר: "אספר לכם איך היו שמחים". הנה אגלה לכם את סוד השמחה, כי במעשה הזה יש למוד עמק ופנימי להבין מהי שמחה, ואיך זוכים לשמחה אמיתית. על פי רב אנו רגילים לחשוב שהשמחה שלנו תלויה במה שיקורה סביב. אם קרה לנו משהו משמח; קבלנו משהו שרצינו; או שאנו נמצאים במקום ששמחים בו וכדומה - אז אנו שמחים. אך רבנו כבר גלה לנו שאין זה כן. "כי כל השמחות הם רק בשעתו, כגון, למשל שמחה של חתונה או ברית, השמחה היא רק בשעתו, ואם יסתכל על הסוף, אין שום שמחה בעולם" (ליקו"מ

תניא לג). באמת אומר לנו רבנו, אפלו שמחה אמיתית כמו חתונה וברית, אם נסתכל על הסוף, נראה שהכל חולף ונגמר בעולם הזה. כל השמחה זה רק לפי שעה, ובסופו של דבר הכל חולף עובר פהרף עין. אם כן, מה יש לשמח?

אלא שיש שמחה אמיתית, שמחה שנובעת מבפנים, שלא תלויה בשום גורם חיצוני. כי שמחה שמגיעה ממה שיקורה בחוץ, כמו שהיא באה כן היא גם חולפת... עקר השמחה זה כשאדם בוחר לשמח! לא משנה מה המצב שלי ואיפה אני מנח, אני רוצה לשמח את עצמי! זה הכלל הראשון והעקרי שצריך ללמד כדי לזכות להכנס בשער השמחה, שמחה אמיתית זו בחירה!!! זה לא תלוי בשום דבר בעולם! שמחה זה פרי של עמל ויגיעה, כמה אני מתגבר על הגיון ואנחה שלי ומלמד את עצמי לנהג במנהג של שמחה. כמו שרבנו מספר לנו על התם במעשה "מחכם ותם" "ומנהגו היה, שהיה תמיד בשמחה גדולה מאד". התם לא היה שמח כי היה לו טוב ונפלא, אלא היה לו מנהג של שמחה, הוא שמח את עצמו בתמימות.

ואנו רואים גם בהמשך המעשה שרבנו מספר על המלך שמסר את המלוכה לבנו בחייו. עקר הנסיון של בן המלך היה על ענין השמחה, האם הוא יתגבר להיות בשמחה למרות שירד מהמלוכה. כי זה עקר הנסיון בזה העולם, לראות האם האדם מתגבר על העצבות והיאוש למרות כל הירידות והנפילות שלו ובוחר להיות בשמחה. "כי שמחה הוא עולם חרות" (ליקו"מ תניא י). שמחה אמיתית זה כשיש לאדם את החרות לשמח. לא שכשטוב לו הוא שמח, וכשיש לו צרות הוא עצוב... אלא יש לו את הבחירה בכל רגע ורגע לבחור בשמחה! לשמח בנקודות טובות, בשמחת היהדות, בהמחאת כף ורקודים, וכן כל הדרכים והעצות שגלה רבנו ז"ל לזכות לשמחה אמיתית.

שבת שלום ומברך!

ורצה המלך
למסר המלוכה לבנו בחייו.
ועשה משתה גדול

ספורי מעשיות משנים קדמוניות - מעשה יג - מ'השבעה בעטליר'ס' (1)

שפּרָה רַבּוּ נַחֲמָן מְבַרְסֵלָב זִיע"א

אֲסַפֵּר לָכֶם אֵיךְ הָיוּ שְׂמֵחִים.

מעשה פעם אחת היה מלך, והיה לו בן יחיד. ורצה המלך למסר המלוכה לבנו בחייו.

ועשה משתה גדול (שקורין באל). ובודאי בכל פעם שהמלך עושה באל הוא שמחה גדולה מאד,

בפרט עתה, שמסר המלוכה לבנו בחייו, בודאי היה שמחה גדולה מאד. והיו שם כל השרי מלוכה, וכל הדפסים והשרים, והיו שמחים מאד על המשטה.

וגם המדינה היו נהנים מזה שמסר המלוכה לבנו בחייו, כי הוא כבוד גדול למלך.

והיה שם שמחה גדולה מאד. והיה שם כל מיני שמחה: קאפעלייש וקאמעדייש וכיוצא מזה, כל מיני שמחה, הכל היה שם על המשטה.

וכשנעשו שמחים מאד עמד המלך ואמר לבנו: היות שאני חוזה בכוכבים, ואני רואה שאתה עתיד לירד מן המלוכה, בכך תראה שלא יהיה לך עצבות כשתירד מן המלוכה. רק תהיה בשמחה.

וכשתהיה בשמחה, גם אני אהיה בשמחה. גם כשהיה לך עצבות, אף על פי כן אני אהיה בשמחה על שאין אתה מלך. כי אינך ראוי למלוכה, מאחר שאינך יכול להחזיק עצמך בשמחה כשאתה יורד מן המלוכה.

אבל כשתהיה בשמחה, אזי אהיה בשמחה יתרה מאד. וקבל הבן מלך את המלוכה ביד רמה. ועשה לו שרי מלוכה, ודפסים ושרים וחיל.

וזה הבן מלך היה חכם, והיה אוהב חכמה מאד והיו אצלו חכמים גדולים. וכל מי שהיה בא אצלו עם איזה דבר חכמה, היה אצלו בחשיבות גדול מאד.

והיה נותן להם כבוד ועשירות בשביל החכמה, לכל אחד כפי רצונו. מי שהיה רוצה ממון, היה נותן לו ממון, ומי שהיה רוצה כבוד, היה נותן לו כבוד, הכל בשביל החכמה.

ומחמת שהיה חשוב אצלו החכמה כל-כף, היו כלם לוקחים עצמן אל החכמה, ועסקו כל המדינה בחכמות. פי זה היה רוצה ממון, כדי שיקבל ממון על ידי זה. וזה היה רוצה חשיבות וכבוד.

ומחמת שכלם עסקו רק בחכמות על פן שכחו שם באותה המדינה טכסיסי מלחמה, כי היו כלם עוסקין בחכמות. עד שהיו כל בני המדינה חכמים גדולים. עד שהקטן שבאותה המדינה, היה במדינה אחרת חכם גדול מכלם. והחכמים שבאותה המדינה היו חכמים מפלגים גדולים מאד.

ומחמת החכמות נתפקרו החכמים של אותה המדינה. ומשכו גם את הבן מלך הנ"ל לדעתם, ונתפקר גם-כן. ושאר בני המדינה לא נתפקרו. מחמת שהיה עמקות ודקות גדול באותה החכמה של החכמים הנ"ל, על פן לא יכלו שאר בני המדינה לכנס באותה החכמה, ולא הזיק להם. אבל החכמים והבן מלך, נתפקרו כנ"ל.

והבן מלך, מחמת שהיה בו טוב פי נולד עם טוב, והיו לו מדות טובות וישרות, היה נזכר לפעמים: היכן הוא בעולם, ומה הוא עושה וכו'. והיה גונח ומתאנח על זה על שנפל למבוכות כאלו ונתעה כל-כף. והיה מתאנח מאד.

אבל תכף כשהיה מתחיל להשתמש עם השכל, חזר ונתחזק אצלו החכמות של אפיקורסית הנ"ל. וכן היה כמה פעמים שהיה נזכר כנ"ל והיה גונח ומתאנח, ותכף כשהתחיל להשתמש עם השכל, חזר ונתחזק אצלו האפיקורסות כנ"ל. ויהי היום. והיה בריחה באיזה מדינה, וברחו כלם. ובדרך בריחתם עברו דרך איזה יער. ואבדו שם זכר ונקבה: אחד אבד זכר ואחד אבד נקבה. ועדין היו בני קטנים, בני ארבע וחמש שנים.

ולא הָיָה לָהֶם מַה לֶּאֱכֹל. וְצָעְקוּ וּבְכוּ, כִּי לֹא הָיָה לָהֶם מַה לֶּאֱכֹל.

בְּתוֹךְ כֵּךְ בָּא אֶצְלָם בְּעֵטְלִיר אֶחָד עִם הַשִּׁקִּים שְׁלוֹ (שְׁקוּרִין טאַרבעס), שְׁנוּשָׂא בָּהֶם לֶחֶם. וְהִתְחִילוּ אֵלּוּ הַבְּנִים לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו וְלִהְיוֹת כְּרוֹכִים אַחֲרָיו. וְנָתַן לָהֶם לֶחֶם לֶאֱכֹל, וְאָכְלוּ.

וְשָׂאל אוֹתָם: מֵהֵיכָן בָּאתֶם לְכֹאֵן? הַשִּׁיבוּ לוֹ: אֵין אָנוּ יוֹדְעִים, כִּי הָיוּ בְּנִים קִטְנִים כַּנִּל. וְהִתְחִיל לִילֹף מֵהֶם, וּבִקְשׁוּ מִמֶּנּוּ שִׁיקַח אוֹתָם עִמּוֹ. וְאָמַר לָהֶם: אֵת זֶה אֵינִי רוֹצֶה, שְׂתִלְכוּ עִמִּי.

בְּתוֹךְ כֵּךְ הִסְתַּכְּלוּ, וְהִנֵּה הוּא עוֹר. וְהָיָה אֶצְלָם פְּלֵא: מֵאַחַר שֶׁהוּא עוֹר, אֵיךְ יוֹדֵעַ לִילֹף? (וּבִיאַמַּת הוּא חֲדוּשׁ מִה שֶׁהָיָה קִשָּׁה לָהֶם זֹאת. כִּי עֲדוֹן הָיוּ בְּנִים קִטְנִים, רַק שֶׁהָיוּ בְּנִים חֲכָמִים, וְהָיָה פְּלֵא אֶצְלָם כַּנִּל). וּבִרְכָם (זֶה הַבְּעֵטְלִיר הָעוֹר) שִׁיְהִיו כְּמוֹתוֹ, שִׁיְהִיו זְקֵנִים כְּמוֹתוֹ וְהַשְּׂאִיר לָהֶם עוֹד לֶחֶם לֶאֱכֹל וְהִלֵּךְ לוֹ.

וְהִבִּינוּ אֵלּוּ הַבְּנִים כִּי הַשֵּׁם יִתְבַּרֵּךְ הַשִּׁגִּיחַ עֲלֵיהֶם, וְהִזְמִין לָהֶם בְּעֵטְלִיר עוֹר בְּכֹאֵן לִתֵּן לָהֶם אֶכֶל.

אַחֲרֵיכֶם פָּלָה אֶצְלָם הַלֶּחֶם, וְשׁוּב הִתְחִילוּ לְצָעֵק עֲבוּר אֶכֶל. אַחֲרֵיכֶם נַעֲשֶׂה לִילָה וְלָנוּ שָׁם. בִּבְקָר גַּם־כֵּן לֹא הָיָה לָהֶם לֶאֱכֹל וְהָיוּ צוֹעְקִים וּבּוֹכִים.

וְחִזְרוּ וּבָא בְּעֵטְלִיר שֶׁהָיָה חֲרָשׁ. וְהִתְחִילוּ לְדַבֵּר אֵלָיו, וְהִרְאָה לָהֶם בִּידָיו, וְאָמַר לָהֶם שֶׁאֵינוֹ שׁוֹמֵעַ. וְנָתַן לָהֶם גַּם־כֵּן לֶחֶם לֶאֱכֹל, וְהִלֵּךְ מֵהֶם. וְרָצוּ גַם־כֵּן שִׁיקַחֵם עִמּוֹ, וְלֹא רָצָה. וּבִרְכָם גַּם־כֵּן שִׁיְהִיו כְּמוֹתוֹ, וְהַשְּׂאִיר גַּם־כֵּן לָהֶם לֶחֶם, וְהִלֵּךְ לוֹ.

וְחִזְרוּ וּכְלָה הַלֶּחֶם אֶצְלָם, וְחִזְרוּ וְצָעְקוּ כַּנִּל. וְחִזְרוּ וּבָא אֶצְלָם בְּעֵטְלִיר שֶׁהָיָה כַּבֵּד פָּה. וְהִתְחִילוּ לְדַבֵּר עִמּוֹ. וְהָיָה מְגַמְגֵּם בְּלִשׁוֹנוֹ, וְלֹא יָדְעוּ מַה הוּא אוֹמֵר. וְהוּא הָיָה יוֹדֵעַ מַה הֵם מְדַבְּרִים, אֲךָ הֵם לֹא יָדְעוּ מַה הוּא אוֹמֵר, כִּי הָיָה מְגַמְגֵּם בְּלִשׁוֹנוֹ כַּנִּל. וְנָתַן לָהֶם גַּם־כֵּן לֶחֶם לֶאֱכֹל, וְהִלֵּךְ לוֹ גַּם־כֵּן כַּנִּל. וּבִרְכָם גַּם־כֵּן שִׁיְהִיו כְּמוֹתוֹ, וְהִלֵּךְ לוֹ. הַכֹּל כַּנִּל.

וְחִזְרוּ וּבָא בְּעֵטְלִיר שֶׁהָיָה צוֹאֵרוֹ עֵקָם, וְהָיָה גַם־כֵּן כַּנִּל. וְחִזְרוּ וּבָא בְּעֵטְלִיר בַּעַל חֲטוּטְרוֹת, (שְׁקוּרִין הוּיקִיר).

וְחִזְרוּ וּבָא בְּעֵטְלִיר בְּלֵא יָדִים.

וְחִזְרוּ וּבָא בְּעֵטְלִיר בְּלֵא רַגְלִים, וְכָל אֶחָד נָתַן לָהֶם לֶחֶם, וּבִרְכָם שִׁיְהִיו כְּמוֹתוֹ, הַכֹּל כַּנִּל.

אַחֲרֵיכֶם חִזְרוּ וּכְלָה הַלֶּחֶם אֶצְלָם. וְהִתְחִילוּ לִילֹף לִישׁוּב, עַד שֶׁבָּאוּ לְאִיזָה דֶרֶךְ. וְהִלְכוּ עַל אוֹתוֹ הַדֶּרֶךְ עַד שֶׁבָּאוּ לְאִיזָה כְּפָר. וְנִכְנְסוּ אֵלּוּ הַבְּנִים בְּאִיזָה בַּיִת, וְהָיוּ מְרַחֲמִים עֲלֵיהֶם וְנָתַנוּ לָהֶם לֶחֶם. וְחִזְרוּ וְנִכְנְסוּ בְּאִיזָה בַּיִת, וְנָתַנוּ לָהֶם גַּם־כֵּן, וְהָיוּ מְחִזְרִים עַל הַפִּתְחִים.

וּרְאוּ שֶׁזֶה טוֹב לְפָנֵיהֶם. וְעָשׂוּ בִּינֵיהֶם שִׁיְהִיו תְּמִיד בְּיַחַד. וְעָשׂוּ לָהֶם שִׁקִּים (שְׁקוּרִין טאַרביס) גְּדוֹלוֹת, וְהָיוּ מְחִזְרִים עַל הַפִּתְחִים, וְהִלְכוּ עַל כָּל הַשְּׂמֻחוֹת: עַל סְעוּדַת בְּרִית מִילָה וְעַל חֲתָנוּת, וְהִלְכוּ לָהֶם לְמָקוֹם אַחֵר. וְהִלְכוּ לְעִירוֹת, וְהָיוּ מְחִזְרִים עַל הַפִּתְחִים. וְהִלְכוּ עַל הַיְרִידִים, וַיִּשְׁבוּ בֵּין הַבְּעֵטְלִירֵשׁ כְּדֶרֶךְ שִׁוְשָׁבִים שָׁם עַל "הַפְּרִיזְבִּיס" עִם הַטְּעֵלִיר.

עַד שֶׁהָיוּ אֵלּוּ הַבְּנִים מְפָרְסָמִים אֶצֶל כָּל הַבְּעֵטְלִירֵשׁ. כִּי כָּלֵם הִכִּירוּ אוֹתָם, וַיִּדְעוּ מֵהֶם שֶׁאֵלּוּ הֵם הַבְּנִים שֶׁנֶּאֱבְדוּ בַּיַּעַר כַּנִּל.

פַּעַם אֶחָד הָיָה יָרִיד גְּדוֹל בְּאִיזָה עִיר גְּדוֹלָה. וְהִלְכוּ לְשָׁם הַבְּעֵטְלִירֵשׁ, וְאֵלּוּ הַבְּנִים הִלְכוּ גַם־כֵּן לְשָׁם. וּבָא עַל דַּעַת הַבְּעֵטְלִירֵשׁ שִׁישְׁדְּכוּ אֵת אֵלּוּ שְׁנֵי הַבְּנִים, שִׁישְׂאוּ זֶה אֵת זֶה. וְתַכְף שִׁדְּבְרוּ זֹאת קֶצֶת בְּעֵטְלִירֵשׁ, הוֹטֵב הַדְּבָר מְאֹד בְּעִינֵי כָּלֵם, וְגִמְרוּ הַשִּׁדוּף.

אֲבָל אֵיךְ עוֹשִׂין לָהֶם חֲתָנָה?! וְנִתְעֵצוּ. בְּאֲשֶׁר שְׁבִיּוֹם פְּלוֹנֵי יְהִיָּה סְעוּדָה שֶׁל יוֹם הַלְּדוּת הַמְּלֹךְ, (שְׁקוּרִין מִינִינִיס). וַיִּלְכוּ לְשָׁם כָּל הַבְּעֵטְלִירֵשׁ. וּמִמָּה שִׁיִּבְקָשׁוּ לְעֶצְמָן שָׁם, בְּשָׂר וְלֶחֶם, מִזֶּה יַעֲשׂוּ חֲתָנָה. וְכֵן הָיָה.

וְהִלְכוּ לְשָׁם עַל הַמִּינִינִיס כָּל הַבְּעֵטְלִירֵשׁ, וּבִקְשׁוּ לָהֶם לֶחֶם וּבָשָׂר, וְגַם קִבְצוּ מִה שֶׁנִּשְׁתַּיֵּר מִן הַסְּעוּדָה בְּשָׂר וְלֶחֶם. (שְׁקוּרִין קוּלִיטֵשׁ). וְהִלְכוּ וְחָפְרוּ בּוֹר גְּדוֹל שִׁיְהִיָּה מְחִזְקִי מֵאָה אֲנָשִׁים, וְכִסּוּ אוֹתוֹ עִם קִנִּים וְעֶפֶר וְזָבֵל. וְנִכְנְסוּ לְשָׁם כָּלֵם,

וְעָשׂוּ שָׁם חֲתָנָה לְאֵלּוּ הַבְּנִים הַנִּל, וְהִכְנִיסוּ אוֹתָם לְחֻפָּה. וְהָיוּ שְׂמֵחִים שָׁם מְאֹד מְאֹד. וְגַם הִחֲתֵן וְהִפְלָה הָיוּ שְׂמֵחִים מְאֹד.

שם _____
 טלפון _____
 עיר _____

דעם רבינ'ס מעשיות

מבחן בספורי מעשיות

מעשה י"ג (1) - מהשבעה בעטלירס (התחלה)

- י. מה היה הבעטלער הראשון שמצאו הילדים?
 עֵוֹר
 חרש
 כבד פה
- יא. מה ברכם הבעטלער?
 שיהיו עשירים גדולים
 שימצאו את הוריהם בקרוב
 שיהיה זקנים כמוותו
- יב. מה השאיר להם הבעטלער?
 לחם
 מים
 פירות
- יג. מה היה הבעטלער הרביעי שמצאו?
 בעל חטוטרות (הויקיר)
 צווארו עקום
 ללא ידיים
- יד. איך היה אוכל לחתונה של אלו הבנים?
 בקשו לחם ובשר מסעודת יום הולדת של המלך
 ממה שנשתייר מסעודת יום הולדת של המלך
 שתי תשובות נכונות
- טו. היכן היה החתונה של הבנים?
 באולם גדול
 בבית המדרש
 חפרו בור גדול שיהיה מחזיק מאה אנשים
- טז. סלע זכות: מה היה הסדר של הבעטלערס?
 חרש, עור, כבד פה, בעל חטוטרות, צווארו עקום, סלע ידדים, סלע ראשים
 עור, חרש, כבד פה, צווארו עקום, בעל חטוטרות, סלע ידדים, סלע ראשים
 עור, כבד פה, חרש, צווארו עקום, בעל חטוטרות, סלע ידדים, סלע ראשים
- יז. סלע זכות: כמה פעמים מוזכר בסיפור עב כאן, האיילה נאחה/נאחיס/נאחות?
 15 פעמים
 18 פעמים
 20 פעמים

- א. סלע זכות: באיפה חודש התחיל רבינו לספור מעשה זנו?
 סלע
 אבר
 סיון
- ב. למה עשה המלך סעודה?
 כי ניצח במלחמה
 כי רצה למסור המלוכה לבנו בחייו
 לכבוד היום הולדת שלו
- ג. איזה מיני שמחה היה על הסעודה?
 קאפעלייש (מקהלות זמר)
 קאמעדייש (משחקי הצגות)
 שתי התשובות נכונות
- ד. מה אמר המלך לבנו לכשירד מן המלוכה?
 שיברח מהמדינה
 להמשיך להיות מלך בתוקף
 שתהיה בשמחה
- ה. מה אהב מאוד הבן מלך שנעשה עתה מלך?
 להשתכר
 כבוד גדול
 חכמות
- ו. מה נתן המלך למי שבא אצלו עם איזה חכמה?
 ממון
 כבוד
 שתי התשובות נכונות
- ז. מה שכחו במדינתו של הבן מלך?
 את תלמודם
 את טכסיסי מלחמה
 את חכמתם
- ח. מה קרה לבן מלך ולחכמים הגדולים במדינה?
 נתפקרו
 נחלשו
 התחזקו בעבודת השם
- ט. היכן נאבדו הבנים?
 בעיר
 במדבר
 ביער

משנכנס אדר מרבין בשמחה - בהצלחה!!!

ספורי מעשיות שסיפר רבינו הקדוש הם קודש קדשים וכונתו ז"ל הייתה כדי לעורר אותנו משנתנו הרוחנית, וללמד אותנו דעת ודרך ישרה לעבודת השם יתברך בהתעוררות הלב, כמו שאמר רבינו: ש"ספורי מעשיות שלו מסוגלים לעורר מהשינה", ולמען דעת אשר בכל תיבה ותיבה מאלו המעשיות טמונים סודות התורה טמירים ונעלמים, כנשמע מפיו הקדוש בעצמו, ואפילו איש פשוט אשר יקרא אותם יכול להוציא לעצמו מוסר והתעוררות להשם יתברך